

ไทยโพสต์

วันที ๕ เดือน ๖๙.๕ พ.ศ. ๕๓๗ ๒๕๖๗

หมอดินเขตภาคใต้ตอนล่าง มุ่งแก้ปัญหาดิน ฟื้นโครงสร้างพื้นฐานให้เกษตรกร

รายงานพิเศษ

ในเขตภาคใต้พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่สูง โดยพื้นที่ 2 ใน 3 จะเป็นภูเขา ทำให้พื้นที่ราบเชิงเขาหรือที่ลุ่มมีค่อนข้างน้อย การทำการเกษตรจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงพื้นที่ที่มีอยู่ให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพสูงสุด

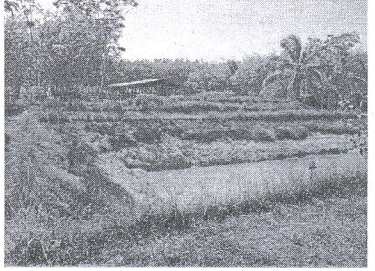
นายปรีชา โพธิ์ปาน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 กรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า จากการสำรวจดินในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ประกอบด้วย จังหวัดตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ยะลา บัตตานีและนราธิวาส พบว่ามีดินปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทำการเกษตรแบ่งออกเป็นดินปัญหาต่างๆ ได้แก่ ดินเปรี้ยวจัดครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 500,000 ไร่ ซึ่งดินเปรี้ยว นั้นเป็นปัญหาใหญ่ เพราะดินเป็นกรดรุนแรง ทำให้มีสารที่เป็นพิษต่อพืช ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชถูกตรึงทำให้พืชไม่สามารถสร้างผลผลิตได้ หากปลูกพืชลงไปจะให้ผลผลิตต่ำมาก ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนที่เกษตรกรควรจะได้รับ ส่วนดินอินทรีย์ (ดินพรุ) มีเนื้อที่ประมาณเกือบ 200,000 ไร่ ดินเค็มเป็นดินเค็มชายทะเล มีเนื้อที่ประมาณ 550,000 ไร่ ดินทราย เนื้อที่ 507,000 ไร่ ดินตื้น มีเนื้อที่ประมาณ 1,440,000 ไร่ และมีดินในพื้นที่ลาดชัน ซึ่งเป็นดินที่มีความลาดชันสูงกว่า 35% ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมเกิดการสูญเสียหน้าดินได้ง่ายและรุนแรง ขาดแคลนน้ำและเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม มีเนื้อที่ประมาณ 6,058,000 ไร่

การแก้ปัญหาดินก็จะมีลักษณะแตกต่างกันไป โดยเฉพาะการแก้ปัญหาดินเปรี้ยว ซึ่งนับเป็นความโชคดีของพื้นที่ภาคใต้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริทำโครงการแก้มดินเพื่อแก้ปัญหาดินเปรี้ยว จัดไว้เป็นต้นแบบที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และมีการขยายผลความสำเร็จไปสู่เกษตรกรรอบศูนย์ ตลอดจนพื้นที่ที่มีปัญหาเช่นเดียวกัน สำหรับแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดนั้น กรมพัฒนาที่ดินจะส่งเสริมให้เกษตรกรใช้หินปูนในการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อลดความเป็นกรดดิน ซึ่งกรมฯ ได้มีโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว และโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นต้นแบบในการปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกรได้เห็นว่าพื้นที่ดินที่มีปัญหาสามารถดำเนินการแก้ไขอย่างไรได้บ้าง จะได้นำพื้นที่กลับมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ต่อไป

ส่วนปัญหาดินตื้นที่เป็นดินที่อยู่แถบเชิงเขา ซึ่งเกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลาย ดินมีชั้นขีดขวางเป็นอุปสรรคต่อการซึมน้ำของรากพืช เมื่อปลูกพืชก็ไม่สามารถสร้างผลผลิตได้เท่าที่ควร ดังนั้น วิธีแก้ก็คือการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวขวางทางลาดเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แต่ถ้าเป็นการปรับปรุงปัญหาดินเค็ม มีวิธีการดังนี้ ใช้น้ำล้างเกลือหรือความเค็มออกจากดิน

ใช้สารปรับปรุงดิน ได้แก่อุปซิมหรือแคลสลด เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินด้วยการปลูกพืชปุ๋ยสด และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชทนเค็ม เป็นต้น ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดินมีแนวทางการปรับปรุงบำรุงดินปัญหาทุกรูปแบบ ซึ่งการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปให้ความรู้เกษตรกรโดยตรง แต่ด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ที่มีจำกัดจึงต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายหมอดินอาสาที่เราสอนทุกเรื่องเกี่ยวกับดินตั้งแต่การปรับปรุงดิน พื้นฟูดิน ทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การใช้ประโยชน์หญ้าแฝก เพื่อให้หมอดินเหล่านี้นำไปทำในพื้นที่ของตนเองก่อนที่จะไปต่อยอดขยายผลในพื้นที่เพื่อนบ้าน ปัจจุบันมีหมอดินอาสาที่อยู่ในพื้นที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 ประมาณ 5,000 คน นับว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นตัวแทนของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถช่วยให้คำแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ดินยังมีศาสตร์ต่างๆ ที่ต้องศึกษาเรียนรู้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีปัญหาแตกต่างกันออกไป การแก้ปัญหาดินจึงไม่เหมือนกัน ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดินจึงได้มีโครงการเขตพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ทุกจังหวัดคัดเลือกพื้นที่ตามลุ่มน้ำต่างๆ ทำเป็นเขตพัฒนาที่ดินที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่

เพื่อนักกิจกรรมต่างๆ ของกรมฯ ทั้งหมดเข้าไปทำในพื้นที่ เป็นแบบอย่างให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาดูงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำแนวคันดิน การปลูกหญ้าแฝก หรือปอดักตะกอนดิน เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน หรือการปลูกพืชปุ๋ยสดหรือพืชตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงเพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี แม้กระทั่งการปลูกพืชตามความเหมาะสมของสภาพดินก็มีเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรได้เข้ามาเรียนรู้

ผอ.ปรีชา กล่าวเพิ่มเติมว่า กรมพัฒนาที่ดินมีการกิจหลักคือการปรับปรุงดินซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการทำการเกษตร ให้ดินมีศักยภาพ มีธาตุอาหารพร้อมที่จะรองรับการปลูกพืชชนิดนั้นๆ เนื่องจากถ้ามีการจัดการที่ดีก็จะส่งผลให้พืชที่ปลูกได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน แต่ไม่มุ่งดูที่ผลผลิตซึ่งเป็นปลายทาง จึงมักประสบปัญหาดันทุนการผลิตสูง ดังนั้น อยากรให้เกษตรกรใส่ใจเรื่องการปรับปรุงดิน โดยสามารถขอข้อมูลได้จากสถานีพัฒนาที่ดินทุกแห่งหรือที่หมอดินอาสาใกล้บ้านท่าน

